

Aan:
De minister-president
Ministerie van Algemene Zaken
Postbus 20001
2500 EA Den Haag

Afschrift aan:
De voorzitter van de Tweede Kamer der Staten Generaal

Amsterdam, 15 juli 2026
Betreft: Voorstellen bestrijden hitte

Geachte minister-president,

Tijdens uw persconferentie van 26 juni 2026 stond u stil bij de hitte. U gaf aan dat het op veel plaatsen bloedheet was en dat we ons allemaal moeten aanpassen. U adviseerde om uit de zon te blijven, verkoeling op te zoeken, voldoende water te drinken en fysieke inspanningen te beperken.

Deze adviezen zijn absoluut onvoldoende om de bevolking daadwerkelijk te beschermen tegen de ernstige gezondheidsrisico's die gepaard gaan met hitte. Van de overheid verwachten wij veel meer dan individuele gedragsadviezen. In deze brief roepen wij u dringend op om meer, verdergaande en concrete maatregelen te nemen. Indien u dit niet doet, zullen wij ons gedwongen zien acties te organiseren, zoals een hittestaking.

Volksgezondheid beschermen

Op grond van artikel 22 van de Grondwet rust op de overheid de plicht maatregelen te treffen ter bevordering en bescherming van de volksgezondheid. Daarnaast volgt uit het Europees Verdrag voor de Rechten van de Mens de plicht om het leven en de gezondheid van burgers te beschermen tegen ernstige en voorzienbare risico's. De toenemende frequentie, intensiteit en duur van hitte als gevolg van klimaatontwrichting vormen een dergelijk voorzienbaar risico.

Hitte is een ernstig gevaar voor de lichamelijke en mentale gezondheid. Tijdens hittegolven overlijden aantoonbaar meer mensen dan onder normale omstandigheden en het aantal gezondheidsklachten en ziekenhuisopnames neemt toe. Vooral kinderen, ouderen, mensen met een kwetsbare gezondheid en mensen die bepaalde medicatie gebruiken lopen een verhoogd risico. Maar het zou een vergissing zijn te denken dat alleen zij geraakt worden. Uiteindelijk kan iedereen (ernstige) gezondheidsklachten ontwikkelen als gevolg van hitte.

Hitteperiode 24 tot en met 26 juni

De recente hitteperiode onderstreept de ernst van de situatie:

- De hitte van 24 tot en met 26 juni had een statistische herhalingstijd van ongeveer eens in de twintig jaar.
- De gemiddelde maximale hittekracht bedroeg gedurende deze periode 9 en bereikte op sommige plaatsen zelfs 10, de hoogste categorie. Een dergelijke situatie zou volgens het KNMI slechts eens in de 150 jaar moeten voorkomen. De verwachting is echter dat wij een dergelijke situatie steeds vaker zullen meemaken.

Hitteongelijkheid

De gevolgen van hitte zijn bovendien ongelijk verdeeld. De mate waarin mensen zich kunnen beschermen hangt sterk af van hun woon- en werkomstandigheden. Een goed geïsoleerde woning en een groene leefomgeving kunnen de gevolgen van hitte beperken. Daarentegen vergroten woningen die warmte vasthouden, versteende buurten en werkomstandigheden zonder voldoende bescherming de gezondheidsrisico's aanzienlijk.

Drie voorstellen

Om de bevolking beter te beschermen tegen (de gevolgen van) hitte hebben wij drie voorstellen voor u:

1. Recht op koelte:

- Het recht op koelte in zowel nieuwe als bestaande (huur)woningen wordt expliciet geborgd in de wet. In deze wet wordt een maximale binnenhuistemperatuur vastgelegd, die niet overschreden mag worden. Daarbij krijgen hittewerende isolatie en zonwering voorrang boven andere maatregelen.
- Gemeentes moeten zorgen voor voldoende gratis koelteplekken op maximaal 500 meter lopen van elke woning, met voorrang voor kwetsbare groepen. Dit moet duidelijk en via de juiste kanalen gecommuniceerd worden naar inwoners.
- Er komt een verplichting voor overheden om wijken groen, hittebestendig en koeler te maken. Er is daarbij extra aandacht voor hitteongelijkheid met een focus op risicowijken en op kwetsbare groepen.

2. Veilig werken bij hitte:

- Er komt een wettelijke verplichting om een juridisch bindend hitteplan te hebben dat is toegespitst op de werkzaamheden van de verschillende functies in een bedrijf. Dit treedt in ieder geval in wanneer code geel wordt afgegeven.
- Ieder hitteplan moet ten minste voldoen aan sectorspecifieke landelijke richtlijnen, die opgesteld worden door het RIVM.
- Het hitteplan bevat verschillende fases die in werking treden bij objectief bepaalde weersomstandigheden (maximumtemperatuur, hittekracht, binnentemperatuur), onafhankelijk van een baas of leidinggevende. In de uiterste fase wordt het werk zo veel mogelijk neergelegd. Deze fase treedt op zijn minst in werking bij code rood voor hitte.
- Werkenden die het werk niet kunnen neerleggen omdat het werk cruciaal is voor de bescherming van de volksgezondheid (zoals gezondheidszorg of vuilophaal), hebben recht op een toeslag van 50% bovenop hun salaris en toeslagen bij een binnentemperatuur van meer dan 30°C of als zij buiten moeten werken tijdens een code rood voor hitte. Deze uitzondering wordt wettelijk vastgelegd en beperkt tot uitzonderlijke gevallen.
- Werkdagen worden zo nodig ingekort, er worden extra pauzes ingelast en er is te alle tijde toegang tot voldoende drinkwater en adequate bescherming tegen de zon. De werkgever zorgt voor gekoelde werkruimten en voorziet werkenden die buiten moeten werken van gekoelde voertuigen of andere ru ruimtes.

3. Noodplan klimaat

- Beëindig fossiele subsidies en gebruik het geld om (de gevolgen van) klimaatontwrichting te bestrijden.
- Stop nieuwe fossiele projecten op eigen bodem en onderteken het Fossil Fuel Non-Proliferation Treaty, een bindend verdrag om de internationale uitbreiding van nieuwe gas-, kolen- en olieprojecten te stoppen.
- Maak een fossiel afbouwplan met wettelijk vastgelegde tussendoelen om de winning en het gebruik van fossiele brandstoffen af te bouwen. Maak ook een afbouwplan voor de uitstoot van broeikasgassen in de landbouw.

Reactie vóór 30 juli

Er is een reële kans dat Nederland deze zomer opnieuw met ernstige hitte wordt geconfronteerd. Daarom is spoedig optreden noodzakelijk. Wij verzoeken u daarom zo spoedig mogelijk, doch uiterlijk vóór 30 juli inhoudelijk te reageren op bovenstaande voorstellen en aan te geven welke concrete maatregelen het kabinet zal treffen.

Wij vertrouwen erop dat u de urgentie van deze situatie onderkent en zien uw reactie met belangstelling tegemoet.

Met vriendelijke groet,

Lieke van Baardewijk, arts
Jelle de Graaf, schrijver en klimaatactivist
Willa Stoutenbeek, campagnestrateeg
Frank van Schaik, docent Nederlands

Hittestaking

www.hittestaking.nl